

Les ciutats i els homes

Autor: Carles M. Sanuy
Editorial_Labreu Edicions
Barcelona, 2009
Preu_12 euros
Pàgines_60

Hi ha la ciutat que s'ignora

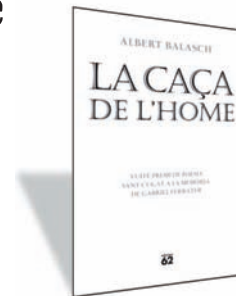
La personalitat de l'individu es construeix a partir d'un lloc, d'un paisatge, d'unes vivències. El poeta pot reconèixer-se com un de tants, anònim, en transformació contínua, en decadència: com les ciutats dels homes. Carles M. Sanuy (Balaguer, 1959) fa pública la seva visió de les coses per mitjà d'aquest poemari de denúncia, d'autocrítica i d'escepticisme. Se serveix de la forma clàssica del sonet per edificar vint-i-nou poemes que mostren una discursivitat declarada, assumida i reivindicada. Escriu sonets respectant l'estructura de catorze versos decasíl·labs. Tanmateix, no els estructura en dos quartets i dos tercets independents. Sanuy és conscient que la forma mètrica en poesia és determinant per poder dotar els escrits literaris de poèticitat. Un cop ha respectat la forma mètrica, s'allunya de convencionalismes quant al contingut.

L'obra es divideix en una primera part breu, que posa els fonaments morals i conceptuals per declarar el seu discurs líric. A la segona part, sota el títol d'*En construcció*, hi encabeix la sèrie llarga de poemes del llibre. Hi ha referències clàssiques, mitològiques -per exemple, la d'Ariadna al laberint grotesc- i cinematogràfiques -*En construcció* de José Luis Guérin. Per concloure el llibre, ens ofereix un epíleg que funciona com una conclusió vital. D'aquesta manera, els poemes de la segona part es vertebraven al voltant del motiu temàtic principal: la identificació dels homes amb les ciutats. El poeta recorre aquesta Barcelona pretesament cosmopolita i ordenada, que no es reconeix en el seu passat -la fisonomia urbanística de Ciutat Vella i el Raval- ni en els trets comuns d'un viure mediterrani. El poeta a *Urbs* -que és un dels poemes clau del recull- descriu la ciutat comtal a partir de la imatge poètica de la multitud: la ciutat com un vast laberint d'ulls i mirades closes. És un espai anònim, impúdic, que mostra les nafres de la realitat social: un assassinat al mig del carrer, la prostitució ravalera a la vista de tothom, etc. Aquestes xacres socials la col·lectivitat civil no les assumeix amb comprensió ni humanitat, i tan sols la mirada atònita dels turistes sembla donar rellevància a aquests esdeveniments socials que passen a Barcelona.

Una ciutat ens defineix com a individus i com a col·lectivitat. Una ciutat és tal com l'han alçat els homes i les dones al llarg dels segles. Contra els estralls de l'urbanisme vacu i pseudotransformador de carrers i places, el poeta es posa del costat dels qui la travessen i la transformen, és a dir, dels seus habitants: al poema *Prínceps caiguts* escriu: *prínceps caiguts, reines-putes / dels sòrdids carrerons, tot just espectres*. I en són els protagonistes perquè ells la viuen; no són els qui la inauguren, planifiquen i enderroquen, sinó els que la fan moure i l'activen de la nit al dia. Sanuy pren la perspectiva irònica i sarcàstica d'autors barcelonins ja desapareguts, com ara Jordi Pope o José María Fonollosa. Poetes que van donar compte líricament de la hipocresia i l'estretor de certs ambients barcelonins. D'entre els poemes més brillants hi ha els que acaben amb un vers punyent -com un puny sec a l'estómac. A la part final del poemari, hi ha una secció dedicada a la ciutat de Lleida, que és caracteritzada amb l'adjectivació de reclosa, hostil, estancada, obsoleta... vaja, semblant a la Barcelona descrita anteriorment. I les ciutats es van construint sense saber d'on vénen, sense haver pogut reconèixer-se en la memòria ni en els projectes urbanístics. Desapareixent.

La caça de l'home

Autor: Albert Balasch
Editorial_Edicions 62
Barcelona, 2009
Preu_15 euros
Pàgines_75

Treballs d'espiritualitat vençuda

L'última edició del Premi de Poesia Sant Cugat va recaure en aquest volum de poesia que se situa en un projecte ambiciós de poesia dramàtica. Albert Balasch (Barcelona, 1971) ja suma quatre llibres de poemes i cadascun és un pas més cap a una certa abstracció conceptual i complexitat formal. La crítica l'ha definit sovint com un poeta massa abstracte, que es perd en excés pel simbolisme. Tot i així, en aquests poemes cal remarcar el lligam que manté amb la realitat quotidiana. El seu poemari anterior és del 2006 i duia el títol de *Les execucions*. El que avui presentem és *La caça de l'home*, que és un volum extens, de versos apariats que denoten un rigor formal remarcable i, en ocasions, d'una alta exigència lírica. Aquesta és una història d'un home madur, obsessionat pel llenguatge, que prova d'arribar al final de la seva vida amb una vellesa digna i confortable. Tanmateix, a mesura que avancen els anys es va trobant cada vegada amb menys amor i amb una vida amb més defalliments que troballes. El poemari es compon de cinc episodis estructurats en parelles de versos octosíl·labs i decasíl·labs més una estrofa de prosa poètica que el poeta afegeix al final de cadascun dels cinc episodis lírics. En aquestes composicions hi ha una síntesi de contingut existencial.

El llibre es proposa d'abordar la divinitat des d'un punt de vista actual i alhora sotmès a la pròpia animalitat com a ésser humà. Aquest se sap vençut però té la facultat de parlar i escriure. Va adquirint la presència espiritual d'un profeta desconsolat i es proclama com a visiónari i practicant de la fe religiosa. Des del començament, el jo poètic es presenta com un home ja vell que s'interroga sobre la seva vida. Aquesta és una poesia de caire existencial profundament arrelada a un sentiment de desconsol i de vulnerabilitat. Progressivament, el poeta va confegint una mena de tractat líric, proper als llibres sapiencials -de contingut filosòfic i moral- que permeten resseguir la recerca de la fe viscuda pel jo poètic.

Més enllà del rigor formal i l'ús d'imatges prosaiques plenes de sentit transcendent -com quan escriu *Quan el cervell està ocupat / ens empassem la sorra que ens cobria / amb els gemecs de l'esperança*- i del gust per les paradoxes, que també ens remet a Joan Brossa, en Balasch hi trobem l'aposta decidida per trobar un equilibri entre la narració dramàtica i el lirisme. L'estructura del llibre és d'origen dramàtic -és una recreació de la tragèdia en cinc actes del teatre- però el desenvolupament de l'obra està farcit de constants al·lusions a la imatgeria i el deliri visionari d'un surrealisme de caire sentencios. Com que no hi ha consol possible, aquell qui dugui a terme una recerca existencial com la de l'home de qui ens parla el poeta està condemnat a resar, i resar, sense defallir però tampoc sense poder calmar la seva ànsia. Hi trobem versos que, a manera d'aforisme curt i brillant, ens interpel·len amb un to de confessió íntima: *Només ens aguantem en somnis curts*. O bé sentències de caire moral que ens deixen encara amb més il·lusió per anar sumant anys; el vers que segueix el que acabem de citar diu: *Desperta, no fem res més que córrer / com gossos sense amo: bucs exaltats*... I el poeta segueix escrivint com va vivint, enllaçant síl·labes i desconsol, amb la consciència de qui escriu versos com una mena de treball d'espiritualitat vençuda.